

पदोन्नतीच्या पात्रतेपर्यंत न पोहोचणाऱ्या
गोपनीय अहवालांवरील कार्यवाहीबाबत

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: न्यायप्र-२०१३/प्र.क्र.१२६/२०१३/ तेरा

मंत्रालय विस्तार, मुंबई ४०० ०३२.

तारीख: १३ फेब्रुवारी, २०१४

संदर्भ -

शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक सीएफआर-१२१०/ प्र.क्र.४७ / २०१०/ तेरा,
दिनांक ०९ नोव्हेंबर, २०११.

शासन निर्णय -

सर्वोच्च न्यायालयाने देवदत्त वि. केंद्र शासन या प्रकरणात (सिहील अपील क्र.७६३१/२००२) दिनांक १२.०५.२००८ रोजी दिलेल्या निर्णयामध्ये गोपनीय अहवालातील संपूर्ण शेरे संबंधित अधिकारी/ कर्मचारी यांना उघड करण्याबाबत व त्यामधील प्रतिकूल तसेच पदोन्नतीच्या पात्रतेपर्यंत न पोहोचणाऱ्या शेळ्यांवर अभिवेदन सादर करण्याची संधी देण्याबाबत निर्णय दिला. त्याआधारे राज्य शासनाने दिनांक ०९.११.२०११ च्या शासन निर्णयान्वये राज्य शासकीय अधिकारी/ कर्मचारी यांचे २०११-१२ या वर्षापासूनचे संपूर्ण गोपनीय अहवाल संबंधित अधिकारी/ कर्मचारी यांना उघड करण्याची व त्यावर अभिवेदन करण्याची संधी देण्याची तसेच, सक्षम प्राधिकाऱ्यांच्या मान्यतेने गोपनीय अहवालाची प्रतवारी उंचावता देखील येईल अशी तरतूद प्रथमच उपलब्ध करून दिली. मात्र, हा निर्णय २०११-१२ व त्यानंतरच्या वर्षाच्या गोपनीय अहवालांसाठीच लागू करण्यात आला होता. यासंदर्भात केंद्र शासनाने दिनांक १३.०४.२०१० रोजी निर्गमित केलेले कार्यालयीन ज्ञापन तसेच सर्वोच्च न्यायालयाने केंद्र शासन विरुद्ध ए. के. गोयल व इतर या प्रकरणात (अपील सिहील क्रमांक २८७२/२०१०) दिनांक २०.११.२०१३ रोजी दिलेला निर्णय विचारात घेता तसेच विधी व न्याय विभागाचे अभिप्राय विचारात घेऊन राज्य शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

२. २०११-१२ व त्यापुढील वर्षाचे संपूर्ण गोपनीय अहवाल संबंधित अधिकारी/ कर्मचारी यांना उघड करून त्याविरुद्ध अभिवेदन करण्याची संधी देण्याची तरतूद यापूर्वीच दिनांक ०९.११.२०११ च्या शासन निर्णयान्वये देण्यात आली आहे. आता देवदत्त प्रकरणातील निर्णयाच्या अनुषंगाने पूर्वलक्षी प्रभाव देण्याची बाब हाताळताना केंद्र शासनाने दिनांक १३.०४.२०१० रोजी जे आदेश निर्गमित केले आहेत, त्यानुसार राज्य शासनाच्या दिनांक ०९.११.२०११ च्या शासन निर्णयास पुढील प्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहे. केंद्र शासनाचे देवदत्त प्रकरणातील न्यायालयीन निर्णयास प्रभाव देण्याबाबतचे दिनांक १३.०४.१० चे आदेश विचारात घेऊन त्या आदेशांच्या धर्तीवर याबाबत यापुढे खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी.

[अ] यापुढे कोणत्याही प्रकरणांमध्ये निवडसूची तयार करताना २०११-१२ पूर्वीचे ज्या वर्षाचे गोपनीय अहवाल विचारात घेतले जाणार असतील, अशा गोपनीय अहवालांपैकी ज्या गोपनीय अहवालातील अंतिम प्रतवारी पदोन्नतीच्या पात्रतेपर्यंत न पोहोचणारी (Below Benchmark) असेल असे गोपनीय अहवाल पदोन्नतीसाठी विचारात घेण्यापूर्वी अशा गोपनीय अहवालांच्या प्रती संबंधित अधिकारी/ कर्मचारी यांना उपलब्ध करून देण्यात याव्यात.

[ब] असे करताना फक्त पदोन्नतीच्या पात्रतेपर्यंत न पोहोचणारे व पदोन्नतीसाठी विचारात घेण्यात येणारे गोपनीय अहवालच कळविण्यात यावेत. इतर वर्षाचे पदोन्नतीच्या पात्रतेपर्यंत न पोहोचणारे गोपनीय अहवाल कळविण्याची आवश्यकता नाही.

- [क] असे गोपनीय अहवाल संबंधितांना मिळाल्यापासून त्यावर १५ दिवसांच्या कालावधीत त्यांना अभिवेदन करावयाचे असल्यास त्यांना अभिवेदन करण्याची संधी देण्यात यावी. तसेच, मुदतीत अभिवेदन प्राप्त न झाल्यास अभिवेदन करावयाचे नाही असे समजून गोपनीय अहवाल अंतिम करण्यात येईल व त्यावर त्यांनतर अभिवेदन सादर करण्याची संधी राहणार नाही असे देखिल कळविण्यात यावे.
- [ड] यानुसार प्राप्त होणाऱ्या त्या अभिवेदनावर संबंधित प्रतिवेदन व पुनर्विलोकन अधिकारी हे सध्या सेवेत असल्यास त्यांचे अभिप्राय मागविण्यात यावेत. त्यांना अभिप्राय पाठविण्यासाठी १५ दिवसांची मुदत देण्यात यावी.
- [इ] संबंधित प्रतिवेदन व/किंवा पुनर्विलोकन अधिकारी आता सेवेत नसतील तर त्यांचे अभिप्राय मागविण्याची आवश्यकता राहणार नाही.
- [फ] अशा प्रकरणांमध्ये संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांनी सादर केलेले अभिवेदन व त्यावरील प्रतिवेदन व पुनर्विलोकन अधिकारी यांचे अभिप्राय (सेवेत असल्यास व विहित कालावधीत प्राप्त झाल्यास) विचारात घेऊन त्यांच्या गोपनीय अहवालांमधील शेरे कायम करण्याबाबत किंवा प्रतिकूल शेरे वगळण्याबाबत किंवा त्यांच्या गोपनीय अहवालाच्या प्रतवारीमध्ये बदल करण्याबाबत निर्णय सक्षम प्राधिकारी यांनी घ्यावा.
- [ग] शेरे उंचावण्याचा निर्णय घेतल्यास त्याबाबतची कारणे स्पष्टपणे नोंदविण्यात यावीत. त्याबाबतचा निर्णय संबंधितास कळवावा व त्याची प्रत गोपनीय अहवालास जोडण्यात यावी. जेथे सक्षम प्राधिकारी अभिवेदनातील विनंती नाकारण्याचा/शेरे कायम करण्याचा/ प्रतिकूल शेरे वगळण्याचा निर्णय घेतील त्याबाबतचा निर्णय संबंधितास कळवावा व त्याची प्रत गोपनीय अहवालास जोडण्यात यावी.

३. तसेच, देवदत्त प्रकरणातील सर्वोच्च न्यायालयाचा निर्णय दिनांक १२.०५.२००८ रोजी दिलेला असल्यामुळे केंद्र शासनाच्या धर्तीवर सदर निर्णय दिनांक १२.०५.२००८ पासून लागू करण्यात यावा. परिणामी याबाबत खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी.

- [अ] दिनांक १२.०५.२००८ रोजी किंवा त्यानंतर तयार करण्यात आलेल्या निवडसूच्यांच्या प्रकरणी (निवड समितीची बैठक) ज्या प्रकरणात तत्पूर्वीच्या कालावधीतील पदोन्नतीच्या पात्रतेपर्यंत न पोहोचणारे गोपनीय अहवाल विचारात घेतल्यामुळे जे अधिकारी/कर्मचारी अधिक्रमित (supersede) झाले असतील अशा सर्व अधिकारी/कर्मचारी यांना जेवढ्या गोपनीय अहवालांमधील शेरे पदोन्नतीच्या पात्रतेपेक्षा कमी दर्जाचे असतील अशा गोपनीय अहवालांच्या प्रती नव्याने उपलब्ध करून देण्यात याव्यात.
- [ब] असे करताना फक्त पदोन्नतीच्या पात्रतेपर्यंत न पोहोचणारे व पदोन्नतीसाठी विचारात घेतलेले गोपनीय अहवालच कळविण्यात यावेत. इतर वर्षाचे पदोन्नतीच्या पात्रतेपर्यंत न पोहोचणारे गोपनीय अहवाल कळविण्याची आवश्यकता नाही. (उदा. १३.०५.२००८ रोजी निवडसूचीची बैठक झाली असेल व त्यावेळी २००३-०४, २००४-०५, २००५-०६, २००६-०७, २००७-०८ या पाच वर्षाचे गोपनीय अहवाल विचारात घेतले असतील व त्यापैकी फक्त २००४-०५ व २००७-०८ या वर्षाचे गोपनीय अहवाल पदोन्नतीच्या पात्रतेपर्यंत न पोहोचणारे असतील व ते विचारात घेतल्यामुळे संबंधित अधिकारी कर्मचारी पदोन्नतीस अपात्र ठरला असेल किंवा अधिक्रमित झाला असेल तर फक्त या दोन वर्षांचेच गोपनीय अहवाल संबंधितास कळवावेत. इतर वर्षाचे गोपनीय अहवाल कळविण्याची आवश्यकता नाही.)
- [क] असे गोपनीय अहवाल संबंधितांना मिळाल्यापासून त्यावर १५ दिवसांच्या कालावधीत त्यांना अभिवेदन करावयाचे असल्यास त्यांना अभिवेदन करण्याची संधी देण्यात यावी. तसेच, मुदतीत अभिवेदन प्राप्त न झाल्यास अभिवेदन करावयाचे नाही असे समजून गोपनीय

अहवाल अंतिम करण्यात येईल व त्यावर त्यानंतर अभिवेदन सादर करण्याची संधी राहणार नाही असे देखिल कळविण्यात यावे.

[ड] यानुसार प्राप्त होणाऱ्या अभिवेदनावर संबंधित प्रतिवेदन व पुनर्विलोकन अधिकारी हे सध्या सेवेत असल्यास त्यांचे अभिप्राय मागविण्यात यावेत. त्यांना अभिप्राय पाठविण्यासाठी १५ दिवसांची मुदत देण्यात यावी.

[इ] संबंधित प्रतिवेदन व/किंवा पुनर्विलोकन अधिकारी आता सेवेत नसतील तर त्यांचे अभिप्राय मागविण्याची आवश्यकता राहणार नाही.

[फ] अशा प्रकरणांमध्ये संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांनी सादर केलेले अभिवेदन व त्यावरील प्रतिवेदन व पुनर्विलोकन अधिकारी यांचे अभिप्राय (सेवेत असल्यास व विहित कालावधीत प्राप्त झाल्यास) विचारात घेऊन त्यांच्या गोपनीय अहवालांमधील शेरे कायम करण्याबाबत किंवा प्रतिकूल शेरे वगळण्याबाबत किंवा त्यांच्या गोपनीय अहवालाच्या प्रतवारीमध्ये बदल करण्याबाबत निर्णय सक्षम प्राधिकारी यांनी घ्यावा.

[ग] शेरे उंचावण्याचा निर्णय घेतल्यास त्याबाबतची कारणे स्पष्टपणे नोंदविण्यात यावीत. त्याबाबतचा निर्णय संबंधितास कळवावा व त्याची प्रत गोपनीय अहवालास जोडण्यात यावी. जेथे सक्षम प्राधिकारी अभिवेदनातील विनंती नाकारण्याचा/शेरे कायम करण्याचा/प्रतिकूल शेरे वगळण्याचा निर्णय घेतील त्याबाबतचा निर्णय संबंधितास कळवावा व त्याची प्रत गोपनीय अहवालास जोडण्यात यावी.

[घ] ज्या प्रकरणांमध्ये संबंधितांच्या गोपनीय अहवालातील शेरे उंचावण्याचा निर्णय होईल, अशा अधिकारी/ कर्मचारी यांची प्रकरणे त्या त्या निवडसूचीच्या पुनर्विलोकनासाठी नव्याने निवड समितीसमोर सादर करण्यात यावीत. त्याआधारे संबंधित अधिकारी/ कर्मचारी पदोन्नतीसाठी पात्र असल्याचे आढळल्यास त्याच्या कनिष्ठाच्या पदोन्नतीचा दिनांक त्यास मानीव दिनांक म्हणून देण्यात यावा. याकरीता आगोदरच पदोन्नत झालेल्या अधिकारी/ कर्मचाऱ्यास पदावनत करण्याची आवश्यकता नाही. सदर पद या आदेशाच्या दिनांकानंतर तयार होणाऱ्या निवडसूचीच्या वेळी समायोजित करून घेण्यात यावे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१४०२१३१७५४२३४००७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(पां. जो. जाधव)

उप सचिव सामान्य प्रशासन विभाग

प्रत,

१. मा.विरोधी पक्ष नेता, विधान परिषद/ विधान सभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
२. सर्व विधान सभा/विधान परिषद सदस्य, महाराष्ट्र विधानमंडळ.
३. मा.राज्यपाल यांचे सचिव.
४. मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव.

५. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.
६. मा.उपमुख्यमंत्रयांचे सचिव
७. सर्व मंत्री/ राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव/ स्वीय सहायक.
८. मुख्य सचिवांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक.
९. सर्व अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, सर्व मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग.
१०. प्रबंधक, मूळ न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई. (पत्राने)
११. प्रबंधक, अपील शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई. (पत्राने)
१२. प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोकआयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई. (पत्राने)
१३. सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई. (पत्राने)
१४. विधीमंडळ ग्रंथालय, विधान भवन, मुंबई. (१० प्रती)
१५. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई. (पत्राने)
१६. सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, मुंबई.
१७. निरनिराळ्या मंत्रालयीन विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील सर्व विभागप्रमुख व कार्यालय प्रमुख.
१८. सर्व मंत्रालयीन विभागांच्या सर्व आस्थापना शाखा.
१९. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई.
२०. निवडनस्ती.
